ოთხშაბათი 1918 წ. მარტის 28 № 171

ᲧᲝᲚᲘᲤᲐᲠᲘ ᲛᲝᲚᲗᲘᲡ

ᲤᲐᲡᲘ ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲨᲘ ᲓᲐ ᲞᲠᲝᲕᲘᲜᲪᲘᲐᲨᲘ 50 ᲙᲐ�პ. ᲠᲙ. ᲒᲖᲘᲡ ᲡᲐᲓᲒᲣᲠᲔᲑᲐᲨᲘ 75 ᲙᲐᲪᲘᲐᲜᲘ

საქართველო

ᲒᲐᲛᲪᲔᲛᲚᲝᲑᲐ

საგაზეთო ფასები უნდა იყოს დაწერილი გარკვეულად და ერთ გვერდზე. წერილში უნდა იდნიშნულიყოს ავტორის გვარი და მისამართი. უფასოდ გამოგზავნილი მასალა უფასოდ იბეჭდება. დაუბეჭდავი საგაზეთო მასალა არ ინახება და რედაქცია არავითარ მიწერ-მოწერას მის შესახებ არ კისრულობს.

რედაქცია დღეში დიდის 9—3 საათამდის, გარდა უქმე დღისა. საჭიროებისთვის საქმეების ნაცვლად ბინაზედაც მოლაპარაკებას შეიძლება ამავე დროს.

ᲒᲐᲛᲪᲔᲛᲚᲝᲑᲐ

„საქართველოს“ ხელის მოწერა მიიღება მხოლოდ ხანი თვით და ეღირება— 25 მ., თვეში (ახალად ქალაქში) 10 მანეთი. ცალკე № 50 კ. განცხადების ფასი სტატიები პეტიტით პირველ გვერდზე 60 კაპ. უკანასკნელზე— 50 კაპ. საქართველოს გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი ორჯერ მეტია. ხანგრძლივი განცხადება თითოეულ 20 მანეთი. მიხანაურის გამოცვლა ღირს 3 მან. ფული და წერილები, რაც კონტორის შეეხება, უნდა გამოგზავნილ იქნეს კონტორის სახელზე. საჭიროა განცხადები ნი უნდა მოგვანიდ იქნეს არა უგვიანეს 1½ საათისა კონტორაში. კონტორა დღეში დიდის 10 (ახ. დრ.) საათიდან 3 საათამდე.

მისამართი: თბილისი, ხალხების ბეღი, № 5 ქართული ბანკი. ფოსტის ადრესი: თბილისი, ფოსტის ყუთი № 76. ტელეგრაფის ადრესი: თბილისი, „საქართველო“

ᲡᲐᲢᲔᲚᲔᲤᲝᲜᲘ ᲒᲐᲖᲔᲗᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲙᲝᲜᲢᲝᲠᲘᲡᲐ **15—73**

უკანასკნელი ცნობები

ოსთა ეროვნული საბჭო ლეჩხუმსა და რაჭაში იარაღის ასაყრელად რაზმებს აგზავნს.—ოსმალეთის დიპლომატიურ და სამხედრო წარმომადგენლად საქართველოში აბდულ ქერიმი დანიშნეს.—ტყვიბულის ქვანახშირის მაღაროებში მუშათა გაფიცვა დაიწყო ეკონომიურს ნიადაგზე.—რუსეთის ბოლშევიკებმა ყველა სომხური ორგანიზაციები დაჰხურეს როგორც კონტრ-რევოლუციონური დაწესებულებანი.—გერმანელებმა დაჭლუპეს საომარი იარაღით დატვირთული ინგლისელთა გემი „ატლანტიანი“. დასავლეთ ფრონტზე გენერალი ფოში განაგრძობს შეტევას.

საქართველოს საზღვრების დასვისათვის

გერმანიის მისიის ხელმოწერილი ნაწილის უფროსს პროფესორ ლუგმაიერს მოიგონების გაზეთის „საქართველოს რესპუბლიკის“ ინტერვიუერისათვის პოლიტიკურ მიანის დროს ბევრი საგულისხმო ცნობები მიუწვდია და თავისი აზრი გამოუთქვამს მთელს რიგ პოლიტიკურ და სტრატეგიულ საკითხებზე. ჩვენი ყურადღება მიიპყრო პოლიტიკურ საუბრის ამ ადგილმა, სადაც მასუხისმგებელი ხელმძღვანელი სამხედრო ინფორმაციისა შეეხო საქართველოს დამოუკიდებლობის საკითხს და განაცხადა: ჩვენ საქართველოს რესპუბლიკის ინტერესებს დავიცავთ ყველგან თანახმად საქართველოს მთავრობის სურვილის. ჩვენ საქართველოს დამოუკიდებლობას ყოველს შემთხვევაში გიცავთ“.

ჩვენ კარგად ვიცით, რომ ახლად აღდგენილ სახელმწიფოის „ოქროსანის ტერფი“ გამოიხატება განსაკუთრებით საზღვრების გამოურკვევლობაში! მართალია, საქართველოს სახელმწიფოს ბუნებრივი და ისტორიული მაგალითები ლი დიდი ხანია გამორკვეულია და შესწავლილიც არის, ცხადია ისიც, რომ დღევანდელს პირობებში ამა თუ იმ მომიჯნავე პოლიტიკურ ერთეულთან დავა შეიძლება იყოს მხოლოდ საზღვრების ნაწილობრივ და უმნიშვნელო შესწორებაზე, მაგრამ მრავალ მიზეზთა წყალობით, საქართველოს რესპუბლიკის მშობიარეობა ამ ადგილ მოკალებულია საშიშროებას, რესპუბლიკის ზოგიერთ კუთხეებში განმტკიცოს სახელმწიფოს სუვერენიტეტისაგან გამომდინარე ძალა-უფლება. ჩვენის აზრით, ასეთი მდგომარეობის გაგრძელება ყოველად შეუწყნარებელია. სახელმწიფოს ლირსების ყველაზე მტკივნეულ ჰგონებს გაუბედავობა მოქმედებაში, რაც ეჩვენებელია უწინარეს ყოვლისა ერთეულ-სახელმწიფოებრივ უნიადობისა. საქართველოს დამოუკიდებლობის ლეგიონების დღიდან საკმაო ვადამ განვლო იმისათვის, რომ მთავრობასა და ერთეულს საქმის ეზრუნა ჩვენის ტერიტორიის ხელუხლებლობისათვის. გასაოცარია ის გარემოება, რომ საზღვრების საკითხის ხელმწყობამ სწორედ იქ იჩინა თავი, სადაც ომისთვის ნაკლები საბაბი იყო პოლიტიკურ-ისტორიულადაც და საერთაშორისო უფლების მხრივაც. ეს მოსაზრებანი, გუიკრობთ, საბუნეში არა ჰქონიათ იმ სხვადასხვა ჯურის ავანტიურისტებს, რომელნიც ადესაც თარეშობენ ხოლმიად დაუსჯელად ჩვენი საშშიბლის წაწყვეტაზე.

დამახასიათებელია, რომ ზოგიერთ ადგილებს სული და გული შეგვლიათ და იმ თავითვე გამოეცხადებინ მთავრობის განსაკუთრებულ მეთარეგულობის ქვეშ, ზოგი კუთხე კი მიტოვებულთა ლეთის ანაბარად. ასეთი მდგომარეობა, ცხადია, ენების გარდა არაფერს გვიქადის. ჩვენ არა ვრცხელ გამოგვთქვამს ის აზრი, რომ ეპარქიალური საზღვრენი მთავრობისა უნდა იყოს ს.ხალხმწიფოს ტერიტორიის მოლიანობის დაცვა. საქართველოს ისტორიული ტერიტორია წარმოადგენს ისეთს შეგუებულს და მოლიანს ტოპოგრაფიულსა და გეოგრაფიულს ერთეულს, რომ წარმოადგენილია მისი დანაწილება, ან შეკვეცა ცენტრის დაუსრულებლად. მაშასადამე, ლაპარაკიც არ შეიძლება ჩვენი ტერიტორიის რომელიმე ნაწილის ჩამოჭრაზე სხვა სახელმწიფოს სასარგებლოდ. ხანგრძლივ სხვა პრეტენზიებს ბოლო მოეღება იმ შემთხვევაში მხოლოდ, უკეთუ ჩვენი თავრობა დაადგება მტკიცედ გარდა ძველ ტალღებს, რომელნიც ამ მომიჯნავე სახელმწიფონი აშოიკოსანებენ მიღლ ქართველი ერის შეუდრეკელ ნ[illegible]ყოფას.

ეთნოგრაფიულ პრინციპს საზღ[illegible]ების გადანიჯვნის საკითხში, რომ[illegible] პოპულარიზაციას იმ თავითვე მუ[illegible] ჩვენი რესპუბლიკის მტერ-მოყვარ ნი, ჩვენ კატეგორიულად უარსყოფთ, [illegible]გორც შეუსაბამო დროის ძალებს სა[illegible]ლმწიფოს შეუშფოთ[illegible] ყოფა-ცხოვ[illegible]ების გინმტკიცებისათვის. საზოგადოდ, ამ შეხედულების იზიარებენ ზოგიერთი ქართველი პოლიტიკური წრენი, რომელთაც პრინციპიულად წარმოდგენილი ითქოს პაწია, მაგრამ ქართული, საქართველოს უფრო ადგილად შეეინახავთ, ვიდრე ეთნოგრაფიულად აპრალებულს. ეისაც ნათელი წარმოდგენა აქვს საქართველოს ისტორიულ რეალობაზე, დაგვთანხმება, რომ სწორედ პოლიტიკურ-ისტორიული მოსაზრებანი ევალებინებს გამოვეთხოვოთ დამდგენელ ეთნოგრაფიულ პრინციპს და დავიდგეთ იმ ერთად-ერთ სწორ გზას, რომელსაც ეწინაც მისდევდა ჩვენი ქვეყანა. აქ ბრალეულია იმპერიალისტური შიდრეკილების მსგავსი, რასაც ზოგნი გვიკიერებენ. სახელმწიფოს ისტორიულ სიმდგრეების დაცვაში საქართველო შეურყეველი იყო სახელმწიფოებრივი სიძლიერის ხანაში. ფუნდა ვიფიქროთ, რომ ფლეგანდელი მმართველობაც შეურყეველად დაიცავს სახელოვან წინაპართა ანდერძს.

საქართველო საკუთარის ტერიტორიაზე უარს ბრალეთარ შემოხვევაში არ იტყვის და იქ. სადაც რჩევა და შეგონება არ გასჭრის, მმართველობა იძულებული იქმნება ეფრო რეალ[illegible]

[illegible]

[illegible]: ჩვენი ადმოსავლეთის საზღვრები უკანასკნელ დროს გადმოლახულია და მეზობელ სახელმწიფოს აგენტები თარეშობენ იქ და ფულიანად ეწევიან პროპაგანდას საქართველოს წინააღმდეგ. ამითაც არა კმაყოფილდებიან და ოფიციალურად გამოთქვეს აზრს, რომელს ადასრულებენ მთავრობის საქართველოს ნაწილობრივ ოკუპაციის. უკანასკნელი ცნობით, ადერბეიჯანის ოფიციალური დელეგაცია მოითხოვს, რომ საქართველოს და ადერბეიჯანის საზღვარი, გადითელ ადმოსავლეთით ეგრეთ წოდებულ მესამასე ვერსზე, ხოლო სამხრეთით სადგურ შაგალიზე. მკითხველს ეცნობება ალბათ, რომ ესვე სახელმწიფო „იერთებს“ ზაქათალის ოლქსაც. ადერბეიჯანის რესპუბლიკის საყურადღებოთ, საქართველოს მთავრობის მტკიცე გადწყვეტილებით ზაქათალის ოლქი, ყარაიაზი და მორჩილის მთელი მაზრა შეადგენს საქართველოს სახელმწიფოს გასაყრელ ნაწილს და, მგონია, ამ გარემოების ანგარიშში უნდა გაუწიოს. საზოგადოთ უნდა განვაცხადოთ, რომ მთელი ჩვენი მიწა-წყალი ამა თუ იმ სახით შემოერთებული, დაწყებული ტფილისიდან [illegible] ადმოსავლეთით ესაზღვრებული მეზობელ ადმოსავლეთის ნაწილამდე შედგენს ჩვენი სახელმწიფოს უცილობელს ნაწილს, რომლის დაცვა მთავრობას მოვალეობად დაეკისრება. ამას მოითხოვს რესპუბლიკის სუვერენიტეტი, რომელსაც ეურმანია, ბ-ნ ლუგმაიერის განცხადებით, „ყოველს შემთხვევაში დაიცავს“.

ᲔᲠᲝᲕᲜᲣᲚᲘ ᲣᲛᲪᲘᲠᲔᲡᲝᲑᲘᲡ ᲬᲐᲠᲛᲝᲛᲐᲓᲒᲔᲜᲚᲝᲑᲐ

ეროვნულ საბჭოს უკანასკნელ სხდომაზე ინიჩდა კანონ-პროექტი ეროვნულ უმცირესობათა წარმომადგენლობის შესახებ.

ეს კანონ-პროექტი შემდეგ საკანონმდებლო კომისიას გადაეცა გადასინჯად, რომ ერთი კვირის დადგომა ხელმეორედ იქნეს წარმოდგენილი საბჭოში.

კანონ-პროექტის იმ რედაქციით მიღება, როგორც იყო წარმოდგენილი, მართლაც უოველად შეუძლებელია.

პირველი შენიშვნა ამ კანონ-პროექტისა გწინააღმდეგება იმ კანონს, რომელიც ეროვნულმა საბჭომ მიიღო საქართველოს რესპუბლიკის მოქალაქეობის შესახებ.

შეუძლებელია საკანონმდებლო დაწესებულებაში წარმომადგენლები ჰყავდეთ იმათ, ვინც თვითონ თავს საქართველოს მოქალაქეებად არ სთვლიან, და უნდა ითქვას უფრო გარკვევით, საქართველოს დამოუკიდებლობას ეწინააღმდეგ.

კანონ-პროექტის მიხედვით დეპუტატებს აგზავნიან უმცირესობათა ეროვნული საბჭოები—ამ რიგად შეიძლება რომ რუსეთის ეროვნულ საბჭოს, რომელსაც დავალებული აქვს საელჩოს ფუნქციები, როგორც უტბო სახელმწიფოს, იმავე დროს შეუძლია საქართველოს ეროვნულ საბჭოში გგზავნის წარმომადგენლები. ამგვარ წარმომადგენლობას ჯერ არსად არ ჰქონია ადგილი.

შემდეგია, ეროვნული საბჭო უმცირესობის წარმომადგენლებით, რაც შეიძლება მალე უნდა იქნეს შევსებული, მაგრამ ამავე დროს საქართველოს რესპუბლიკის ინტერესებიც არ უნდა შეილახოს, კანონ-პროექტის ძალით, უმცირესობათა წარმომადგენლებს ირჩევენ ეროვნული საბჭოები, მაგრამ ჯერ გაურკვეველია თვითონ ამ ეროვნული საბჭოთა არსებობა, ყოველ შემთხვევაში ჯერ მთავრობას არ დაუკანონებია ეს ეროვნული საბჭოები—

ვიცით კი, მაგალითად, რომ ოსების ეროვნული საბჭო ბოლშევიკურია და მოიწყო ნამდვილი ეჯანყება საქართველოს დამოუკიდებლობის წინააღმდეგ. ამის შემდეგ შეგვიძია, რომ ის ვერ იყოლიებს საქართველოს ეროვნულ საბჭოში წარმომადგენლებს.

ამის გარდა ზოგიერთ ეროვნულ უმცირესობათა წარმომადგენლობაზე ოცამდი უნდა შემაკლდეს.

კანონ-პროექტის მიხედვით სომხებს უნდა ჰყავდეთ 10 დეპუტატი, აფხაზებს 5, თათრებს 4, რუსებს 3, ებრაელებს 2, ოსებს 2, გერმანელებს 1.

200 ათასი სომეხი შეუძლებელია იყოს საქართველოში, ეს რიცხვი უსათუოდ გაბაბვერდება თუ მივიღებთ მხედველობაში იმას, რომ მეგრი ქართველი ებრაელიანი ერის შესული ამ რიცხვში. ესენი ხმოლოდ სარწმუნოებით განირჩევიან ქართველებისგან, იმათია დასახლებული საქართველოს სოფლები და ქალაქები, მათ უკვე ჰყავთ

რაც შეეხება რუსებს, ეს ელემენტი ძალიან მოძრავია, ბევრმა დატოვეს საქართველოს საზღვრები და მათთვის ძალიან ბევრია 3 წარმომადგენელის ყოფა.

სანამ საქართველოს დამოუკიდებელი ერები იენებოდეს მიწაზედ, სადაც გაბატონდება ნამდვილი წარმომადგენლობა, ფრთხილად უნდა მოეკვეთ, რომ არ შეიქნეს საშიში პრეტენდენტები, რომლის გასწორებაც შემდეგ ძნელი იქნება...

ᲥᲠᲘᲖᲘᲡᲬᲚᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲐᲒᲕᲝ

28 აგვისტოს ხლდომა

(გაგრძელება)

ᲑᲝᲠᲯᲝᲛᲘᲡ ᲛᲐᲛᲣᲚᲔᲑᲘᲡ ᲣᲤᲔᲡᲝ ᲔᲛᲮᲙᲚᲝᲢᲐᲪᲘᲐ,—ᲑᲠᲘᲒᲐᲓᲘᲠ ᲕᲔᲤᲮᲕᲐᲫᲔᲡ ᲨᲔᲙᲘᲗᲮᲕᲐ

ეროვნულ-დემოკრატიულ ფრაქციის შეკითხვა იყო შემდეგი შინაარსისა: მიწა-წყლიანობის ბანინ-სტროსა და ხალა უწყებამ მიერ, როგორც ამიერ კავკასიის რესპუბლიკის დროს, ისე საქართველოს დამოუკიდებლობის შემდეგ, გაცემულია იჯარით, ან და გაყიდულია ისეთი სახელმწიფო ქონება, როგორც ბორჯომის წყლის ექსპორტი, ტყის მოჭრის უფლება და სხვა ასეთი.

პირობები იჯარით გაცემულ ან გაყიდულ ქონებასა ეწინააღმდეგება საქართველოს სახელმწიფო ინტერესებს. ეს პირობები ეწინააღმდეგება ეგრეთვე სახელმწიფო ქონების შესახებ არსებულ კანონებს.

ბოლშევიკების საქართველოს დამოუკიდებელ რესპუბლიკის მთავრობა თუ არა რომ დაარღვევ ეროვნულ საბჭოსთან საგანგებო კომისია, რომელიც გადახედავს წინად დადებულ ხელშეკრულობებს, რათა გაუქმებულ იქმნეს ისეთი პირობები, რომელნიც არღვევენ სახელმწიფო ინტერესებს. მეორე—ეროვნულმა საბჭომ ითხოვოს ინიციატივა ისეთი წესის დაკანონებისა, რომელიც უზრუნველყოფს სახელმწიფო ქონების ექსპლოატაციას, შესაფერ ნაციონალურ და დემოკრატიულ ინტერესებისა.

მოგახსენებთ ფაქტიურ ცნობებს ამ საკითხის შესახებ: 7 მარტს ამიერ-კავკასიის სეიმმა დაიკანონა გამოუხვიდველი კონფიზკაცია ყოფილ დიდი მთავრის ნიკოლოზ მიხეილის ძის მიწულებისა, ყველა მის წინაერდგური სიმდიდრისა, წყლებისა, ქარხნების და სასახლეთა.

მე შეგიჩერებ თქვენს ყურადღებას წყლის საკითხთან. კანონი მიწადმოქმედების სამინისტროს კომისარს აძლევდა უფლებას, მოეწყო ამ მამულების მიღება და მისი დროებითი გამგებლობა. ეს კანონი გამოცემულია ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკის დროს, და ბორჯომის წყალიც გაცემულია იჯარით ამ რესპუბლიკის დროს, მაგრამ მინისტრი დღესაც იგივე პირია, რაიც ფრთხილ გვიადგილებს ლაპარაკს. მიუხედავად იმისა, რომ კანონი აძლევდა მინისტრს ხმოლოდ გამგებლობის უფლებას, იგი შეუდგა წყლისა და სხვა ქონებათა ლიკვიდაციას.

4 აპრილს მთავრობის ოფიციოზ „კავკაზში“ დაიბეჭდა განცხადება ბორჯომის წყლის გაყიდვის გამო შეკიბრების შესახებ, რომელიც უნდა მომხდარიყო 7 აპრილს. ამასთან ერთად „კავკაზსკოე სლოვო“-ში იყო დაბეჭდილი ვინმე ვილსკის წერილი, რომელიც სწერდა, რომ ამ წყლის ექსპორტი ინვენერ ბასკოლსკის ხელ იყო, იმასაც ვიდა 1921 წელს ფოიდენოდა. ამავე გაზეთში მოთ[illegible]

იყო, რომ შეუიბრება არ მოხდა და სამინისტრო თვით შეუდგა მყიდველის ძებნას და მიყიდა თბილისელ კომერსანტებს, თანაც პირობა დასდვა, რომ თვით სამინისტრო ერთი წლის განმავლობაში ერთ ბოთლსაც არ გაყიდის.

მე მაქვს კონსპექტი ამ ხელშეკრულებისა, საიდანაც სჩანს, რომ კონტრაგენტი მოვალეა ერთი წლის განმავლობაში გაიტანოს ერთი მილიონი ბოთლი თითო 1 ს. და 40 კ. და 136 ათასი ნახევარი ბოთლი 90 კ. თითო. შემდეგ არის დამატებითი ხელშეკრულება, რომლის ძალით კონტრაგენტმა უნდა გაყიდოს 3 მილიონი ბოთლი 1 მან. და 30 კ. თითო. ამის შემდეგ, რაც ეს შეკითხვა შეეტანეთ საბჭოში მოვიდა თვით მოიჯარადრის დეპეშები, რომელშიაც ეს ირწმუნება, რომ თანახმა იქნება ხელშეკრულების ამათუ იმ მუხლში ის შესწორებანი შეტანოს, რასაც მთავრობა საჭიროდ დაინახავს და მდგომარეობის გასაცნობათ ითხოვს დაინიშნოს მის ხარჯზე ფრაქციების კომისია.

ეს არის ფაქტიური მხარე ამ საკითხისა და კომენტარიები საჭიროა.

მოხდა კონფისკაცია დიდი მამულისა და დიდი ქონება გადავიდა სახელმწიფოს ხელში. სახელმწიფო სცდილობს რაც შეიძლება მეტი მამული ჩამოერთვას კერძო პირებს და გადავიდეს სახელმწიფო ორგანების ხელში. თავისთავად ცხადია, რომ სოციალისტური პოლიტიკა ეყრდნობა ესეთს პრინციპს. რა ხდება აქ? აქ იწყება უკლესი პროცესი ლიკვიდაციისა და სახელმწიფოს ხელში გადასული ქონება, ისევ კერძო პირების ხელში ბრუნდება, მაგრამ არც ნაციონალიზაცია და არც კონფისკაცია არ გამოიხატება მარტო იმაში, რომ ითლათ წაართვა ძველ პატრონს და ესეენ ითლათ ჩაბარების ახალს, თუ მთავრობა უძლურია მოუარის იმ ქონებას, რომელიც მის ხელში გადავიდა, მაშინ ისე უნდა მოიწყოს იგი, რომ საწყინო არ იყოს სახელმწიფო ინტერესებისთვის.

სამინისტრომ მოინდომა თავიდან [illegible] ბისა, როგორიც არის ბორჯომის წყლის ექსპორტი და 7 აპრილს მოახდინა „ტორღები“, გამოაცხადა იგი მხოლოთ 4 აპრილს. ე. ი. სამი დღით კანონის ძალით განცხადება უნდა იყოს ერთი თვით ადრე; რასაკვირველია ესეთს მცირე დროში ორივენ გამოცხადა, მაგრამ სამინისტრომ არც „переторск“-ები, მოახდინა რასაც მას კანონი ავალებდა. შემდეგ: მეოტო ერთს მინისტრს ესეთი დიდი ქონების გაცემის უფლება არ აქვს: რუსეთის კანონებით, რომელნიც ჩვენში ჯერ კიდევ ძალაში არიან ეუცილებელია სენატის ან სანათობირის აზრი და იმპერატორის სანქცია, მართალია, ჩვენში ესეთი დაწესებულებანი არ არიან, მაგრამ ანალოგია რომ გავიყენოთ, საბჭოს აზრი ხომ მაინც საჭიროა?

ბორჯომის წყლის საკითხში ჩვენ საქმე გვაქვს მონოპოლიასთან, ხოლო მონოპოლია კი არ შეეფერება იმას, რასაც არა სოციალისტური პოლიტიკური ეკონომია ამბობს; მოსალოდნელია წყლის საშინელი გაძვირება, რის საბუთები ჩვენ უკვე გვაქვს. აგრეთვე შეიძლება შეჩერდეს წყლის წარმოება, რადგან კონტრაგენტი მხოლოთ წინათ დაშზადებულ ბოთლების გასალგებას მოუნდება და შეიძლება სხვა წყალის კონკურენციამ სრულებით მოუსპოს მას ბაზარი.

თვით კონტრ-აგენტი ალიარებს შესაძლებლობას, რომ ხელშეკრულების ზოგიერთი მუხლები შეიცვალოს, დიდი ანალიზი უნდა ამას რომ წარმოიდგინოთ, ხელშეკრულებაში თვით კონტრ-აგენტისათვის საეჭვო მუხლები.

ბორჯომის წყლის გარდა, კონფისკაცია შეეხო სხვა ქონებასაც. გაზეთ „ერთობაში“ დაწერილებით არის მოთხრობილი ეს ქონება. და ამ გაზეთის კორესპონდენტი დასძენდა: „რომანოვის გვარ ეულობის ერთი კარგი ჩვეულება ქონდა: მამულებს კონცენტრაციას უშვრებოდნენ და კარგათ ამუშავებდნენო. ეს ქონება ესლა ჩვენს ხელშია და მას გამოყენება უნდა, არა უბრალო ლიკვიდაცია, არამედ ექსპლოატაცია სწორეთ იმ წესით, რომელსაც ასე აქვს გაზეთ „ერთობის“ კორესპონდენტი, და მიწადმოქმედების სამინისტრო მით უფრო ვალდებულია, რომ ამ ქონებისა და მამულების შენახვა ექსპლოატაცია სწორეთ მოგებდეს განსაკუთრებული წესით, რომელიც ცნობილი იქნება სახოგადოებისთვის და მოისპობა ყოველგვარი საეჭვური და მითქმა-მოთქმა ბორჯომის ბედის შესახებ.

რომ მოვრჩე ბორჯომის წყლის საკითხს მე უნდა გავსინო კიდევ ერთი საგანი, რომელიც ეუცილებელია ამ წყლისათვის—ეს არის პრობა. ამ პრობკის შესახებ მე არ მაქვს ხელშეკრულება, მაგრამ სახოგადოებაში ბევრი არა სასიამოვნო ხმები დადის; ამბობენ აგრეთვე რომ იგი სრულებით „უტორღოთ“ გაეყიდოთ და ისევის ფასით, რომელიც აშკარათ ეწინააღმდეგება ხაზინის ინტერესებს. კარგი იქნება, თუ ბ-ნი მინისტრი გაგვიმეორებს ამ ხმებს.

შეიძლება სოქვან, რომ სამინისტროს ფინანსიური მდგომარეობა ითხოვდა ბორჯომის მამულების ლიკვიდაციის ესეთს ექსტრაორდინალურ, ამერიკულ სიჩქარეს, მაგრამ რამდენადაც მე გავეცანი იმ დეკრეტს, რომელიც შეეხება მიწადმოქმედების სამინისტროს, არა მგონია, რომ იგი გაინიკვიდეს უფულობის მძიმე კრიზისს ებმარტის კანონის თანახმად სამინისტროს გადაეცა 1, მ. 50 000 მანეთი. უმთავრესი გასავალი სამინისტროსა აგრარული რეფორმაა; მაგრამ ეს რეფორმა, არ მოხდარა აზერბეიჯანისა და სომხეთში და მათთვის განზრახული ფული, ხომ საქართველოს უნდა მოხმარებულიყო? ეს ფული, მე მგონია, საკმარისი უნდა ყოფილიყო. რომ ქონების ესეთი ამერიკული ლიკვიდაცია არ მოეხდინათ.

გადავიდეთ ტყის საკითხზედ: მე მაქვს ასეთი ხელშეკრულებისა. ერთი არის ხელშეკრულება მინისტრისა და საქონელთა საზოგადოების „Золотое Руно“-ს შორის, მეორეს ინსტრუქციის ხასიათი აქვს; თუმც მე არა ვარ დარწმუნებული, რომ ინსტრუქციის ხასიათის კანონ-პროექტი იყოს დაკანონებული [illegible] ,რაც მთავარ აქტს ეწინააღმდეგება. (ორიგინალი კითხულობს ხელშეკრულების ტექსტს). მთავრობა გადადებულია უშოვოს ამ საზოგადოებას, ტყეებსა, ავტომობილებსა, შხუნებსა. ნათქვამია რომ საზოგადოებას შეუძლია ფოთში აგრეთვე სასურსათო საქონლის მოტანაც, გაანადგოს ჩვენები და აიძულოს მცხოვრებნი ხელა არ შეუშალონ შეშის გაკეთვასა და გატანა გამოტანას, კონტრ აგენტი კი აგებს პასუხს, თუ არ შეასრულა პირობა მით, რომ საეჭვოდ თუმანს იხდის. შემდეგ შეშა დაფასდება და მიეცემა „Руно“-ს „по себѣстоимости“, რის გარკვევით ბევრის რაის მოქცევა შეიძლება ანგარიშში: მაგალითად საადმინისტრაციო ხარჯები ამ ფაქტიურ ცნობების მიხედვით, როგორც ხედავთ, არ არის ერთის მხრით სახელმწიფოებრივი ინტერესებისა და მეორეს მხრით კანონის ტრადიციების დაცვა. აქ არის მრავალი ვალდებულება მთავრობის მხრივ და ძალიან მცირე კონტრაგენტის მხრივ.

ამ საზოგადოებას აქვს უფლება იქ მოსჭრას ტყე სადაც ნოიურვებს. ერთის სიტყვით აქაც საქმე გვაქვს მონოპოლიასთან. ამის წინააღმდეგ წერილები იყო დაბეჭდილი, „სოციალ-დემოკრატში“ და „Борба“-ში, რომელსაც ავრეთვე სოც.-დემოკ. ფირმა აქვს.

კანონით მიღებულია, რომ ესეთი დიდი საქმის „პოსტავკა“ და „პოლრიადი“ გაცემული იქნეს მხოლოთ „ტორღებით“ და იყო თუ არა ამ შემთხვევაში რაიმე ამის მაგვარი? ბატონებო! თუ რუსეთში არ ქონდა მინისტრს უფლება 26 ან 25 ათასი მეტი ღირებულების ქონების გაცემა ჩვენში როგორ შეიცვალა პირობები მილიონიანი საქმის პასუხის გებას ერთი კაცი კისრულობს ეხლანდელი და მომავალი თაობის წინაშე.

ბატონებო! ტყის გარდა, სხვა კატეგორიის სახელმწიფო ქონებაც არის, ის რაც დატოვებულია აქედან წასულ ჯარის მიერ, უმთავრესი ნაწილი ამ ქონებისა მიწადმოქმედების სამინისტროში იყრიდა თავს, ეგრედ წოდებულ „მომარაგების კომიტეტში“ („Комитетъ снабженія“)

როგორი წესით ხდება ექსპლოატაცია, ან ლიკვიდაცია ამ ქონებისა? მე თქვენ მოგახსენებთ კომპეტენტურ აზრს, ისეთის კოლეგიტიანისას, რომელიც არის ეკონომ-მრეწველთა საბჭო, რომელსაც დიდ ანგარიშს უნდა უწევდეს ჩვენი სოციალ-დემოკრატია, რამდენადაც ის ამბობს რომ, მისი მისია არის შეაზადება იმ ბურჟუაზიისა, რომელსაც ის დაუთმობს თავის ადგილს. და ესეთ ბურჟუაზიის ადმასრულებელი ორგანო თავის მოახსენებაში მინისტრთა თავმჯდომარის სახელზედ კი სწერს, რომ „სახელმწიფო ქონების მოგებრობა სათანადოდ ვერ პატრონობს“, რომ „ძველ ბიუროკრატიას შეეძლო უეჭველად და უპასუხისმგებლოთ მოეპყრობოდა სახალხო ქონებას, ხოლო ეხლა კი მთავრობა „უნდა ადგეს ერის პასუხისმგებლობით“ და აგრეთვე რომ „საჭიროთ ეცნოთ, მოქალაქეობრივ მოვალეობათ მიეღინიერთ მთავრობის ყურადღება მივაქცეთ ამ უადგილს შეცდომებსა და მიუღებელ წესებს, რომელნიც აოხებენ ამ ქონებას, რომელნიც ეროვნულ ქონებათა დაცვა-განკარგულებაშია; უწინარეს ყოველისა ეს ქონება ფრიად ცუდათ არის დაცული მას იტაცებენ, საწყლობენ დაფარულებულია, ბაყალთან ფარულად, ცხადათ და ხშირად ოფიციალურად დაუკანონო ხელებს იკანონებ სახელმწიფო ქონებას, მინისტრი ხომეტიკა (ადგილიდან) ვინ აწერს ხელს?

ვეშაპელი: ხელს ის აწერს, ვინც არის ამ ორგანოს გამგეობაში. თქვენს სამინისტროს აღმოთ ეს ქალაქი არ მოსულია! იგი მოდგილა მინისტრთა თავმჯდომარეს, ეჭვრთა მინისტრს და სახელმწ. კონტროლიორს.

ხომეტიკა: ვინ აწერს ხელს?

ვეშაპელი: ხელს აწერს ის, ვინც არის ამ ორგანოს გამგე. მე მგონია, რომ მიწადმოქმედების მინისტრმა და მისმა კოლეგებმა ჩვენზე ეჯერთ უნდა იცოდეს თავის საქმეების გამო იმ პირების ვინაობა, ვინც მონაწილეობას იღებენ ჩვენს სახოგადოებრივ ცხოვრებაში.

მე მინდა თქვენი ყურადღება მივაქციო, [illegible] რომ სამინისტროში პასუხის მგებელ თანამდებობის იყვენ ისეთი პირები, რომელნიც მონაწილეობენ კერძო კომერციულ საქმეებში. თქვენ იცით რა ხმაურობა იყო ამის გარშემო პრესაში, თქვენ იცით ის მიწერ-მოწერა წელეთა [illegible] მის იტაცებენ, საწყლობენ დაფარულებულია, ბაყალთან ფარულად, ცხადათ და ხშირად ოფიციალურად დ. უკანონო ხელებს იკანონებ სახელმწიფო ქონებას, მინისტრი ხომეტიკა (ადგილიდან) ვინ აწერს ხელს?

ვეშაპელი: ხელს ის აწერს, ვინც არის ამ ორგანოს გამგეობაში. თქვენს სამინისტროს ალბათ ეს ქალაქი არ მოსულია! იგი მოდგილა მინისტრთა თავმჯდომარეს, ეჭვრთა მინისტრს და სახელმწ. კონტროლიორს.

ხომეტიკა: ვინ აწერს ხელს?

ვეშაპელი: ხელს აწერს ის, ვინც არის ამ ორგანოს გამგე. მე მგონია, რომ მიწადმოქმედების მინისტრმა და მისმა კოლეგებმა ჩვენზე ეჯერთ უნდა იცოდეს თავის საქმეების გამო იმ პირების ვინაობა, ვინც მონაწილეობას იღებენ ჩვენს სახოგადოებრივ ცხოვრებაში.

მე მინდა თქვენი ყურადღება მივაქციო, [illegible] რომ სამინისტროში პასუხის მგებელ თანამდებობის იყვენ ისეთი პირები, რომელნიც მონაწილეობენ კერძო კომერციულ საქმეებში. თქვენ იცით რა ხმაურობა იყო ამის გარშემო პრესაში, თქვენ იცით ის მიწერ-მოწერა [illegible] მის [illegible] [illegible] [illegible]

→ ოსმალეთის წარმომადგენლის დანიშვნა ამ დღეებში თბილისში ჩამოვა ახლად დანიშნული ოსმალეთის მთავრობის სასაზღვრო და დიპლომატიური წარმომადგენელი ამ ქვეყანაში.

→ მცხეთის არქიეპისკოპოსად დანიშნა ეპისკოპოსი გიორგი (ალადაშვილი) დღეს მცხეთის სობორიში შეასრულებს დეკანის მსახურებას.

→ რუსთა ეროვნულ საბჭოს საჩვარი მოუვიდა სოფლების მაზრის ს. გრიფოლეკიდან, რომ მათ არ შეუძლიათ ჯარში წასვლა, რადგანაც: 1) ისინი მეფეს რუსეთის რეგისტრაციის მოქალაქეებად სთვლიდნენ თავს და ამას გარეშე ისინი ეარნ შეზღუდულნი არიან ქართველებით და დაკვეთით, რომელნიც მათ კარგად ფლობენ და საქონელს არისენენ და ეს მაშაკაცები გაიწვევს უფლებაში ნდგომარეობაში ჩაგარდებიან მცხოვრებნი. ს. გრიფოლეკის მცხოვრებნი სთხოვენ შეუანგარეობის საქართველოს მთავრობის წინაშე, რომ მობილიზაციის დაკრძალვა რუსებს არ შეეხებოდეს.

→ ახალი ხიმინჯი გაზეთი. კვირას, 1 სექტემბერს თბილისში გამოვა სომეხთა სახალხო პარტიის ორგანო „ხალხის ხმა" („ეროვნული წიგნ"-ი).

→ ზეიმი ალეხანოვის შემოერთების გამო. 1 სექტემბერს სოხუმში შესდგება დიდი სახალხო ზეიმი ალეხანოვის საქართველოსთან შეერთების გამო. სოხუმში ზეიმში მონაწილეობის მისაღებად მიეშვნიერება ქალაქის მოსამსახურეთა სადელეგატო ხმა.

→ სპეკულიაციისათვის დაპატიმრებულნი. შინაგან საქმეთა სამინისტროსთან არსებულმა საგანგებო რაზმის ფეოროსის განკარგულებით ეუბარნიციაში ჩასვეს: ზაზეულ-ბეგ-ქერიმოვი, რაბი-იბრაჰიმ-ოღლი, ელიას ბუდაღოვი, ნერეს ჯარიანოვი, ელიას ანუკოვი და ზაზიდა ბასკარიანი ფარიოლეულობის სპეკულიაციისათვის.

→ თავდასხმა. 26 აგვისტოს ოსიპოფის ბინაზე, მიხაილოვის შესახვევი, შეეფიდა რამდენიმე შეიარაღებული კაცი, რომელთაც ოსიპოფს წარიტაცეს ძვირფასი ნივთები 50 ათასი მანეთის და მიიმალნენ.

→ ფულის გაგაცეა. 26 აგვისტოს ლაზე მიოფეის შესახვევში რამდენიმე შეიარაღებულმა პირმა სახელმწიფო კომიტეტის ხაზინადარს, გრიგოლ ოგანიშვილს წაართვეს 47 ათასი მან.

→ ქალაქის მოსამსახურეთა კრება. 30 აგვისტოს, საღამოს 6 საათზე ქალაქის საბჭოს დარბაზში შესდგება ქალაქის გამგეობის მოსამსახურეთა საგანგებო ხმა. დღის წესრიგი: 1) მგ-6 მოხსენება, 2) საფინანსო ფულის შესახებ, 3) სტიპენდიის მიცემის წესი, 4) საინფორმაციო საინფორმაციო და შეგროვებული კანონი, 5) დანიშნული ხარჯთაღრიცხვა, 6) მოსამსახურეთა ერთი ჯგუფის პროტესტი, 7) მოსამსახურეთა კავშირის წევრთა უფლებები, ორჩევნები და მიმდინარე საქმეები.

→ რუსთა ეროვნულ საბჭოს შეადგენილობა. 24 აგვისტოს რუსთა ეროვნულ საბჭოს წარმომადგენლებმა: იუ. ა. შუმახერმა და ცენტრალურ საალეკვიდაციო კომისიის წევრმა ს. ბ. ოტკინმა ინახულეს სომხეთის და ადერბეიჯანის დიპლომატიური წარმომადგენლები ჯამალიანი და ჯაფარიანი და აგრეთვე საერთაშორისო საალეკვიდაციო კომისიის წევრი განთალოვის მინისტრის ამხანაგი ალ. ბ. მდივანი, რომლებსაც მოახსენეს, რომ წარმოუდგენელ გაჭირვეულის გამო რუსეთის მოქალაქენი, რომელიც საქართველოში, ისე გაწსაკუთრებით მის გარეშე, რადგან ეს თათ არსად ჯამაგირს და საალეკვიდაციის ფულ იძლევენ. საბჭოს წევრებმა წინადადება მისცეს შეადგინონ სახელმწიფოთა კომისია და დაეარსონ ფონდი, რომლიდანაც ნაწილი მაინც მიეცემათ მოხელეებს. მდივანმა გაიზიარა საბჭოს სურვილი და დაჰპირდა, რომ მათ პროგრამს ის ეროვნულ საბჭოში შეიტანს სასწრაფოდ განსახილველად და აგრეთვე სთხოვს მთავრობას გამოძიების რა ნაწილის შეტანა შეეძლია ფონდში. ადერბეიჯანის წარმომადგენელმა არავითარი პასუხი არ მისცა ვიდრე თავის მთავრობისგან არ მიიღებს ასეთს. რუსთა ეროვნულ საბჭოს წევრმა იტალიანმა სთხოვა ალ. ბ. მდივანს, საერთაშორისო საალეკვიდაციო კომისიაში რუსთა ეროვნულ საბჭოს წევრიც დაუშვან მუშაობაში მონაწილეობის მისაღებად.

→ ოსთა ეროვნული საბჭო ჩამარჭა. ხოხოლიდან დეპეშით იტყობინებიან, რომ ოსთა ეროვნული საბჭო ადგენს საგანგებო რეზოლუციას, რომელიც დანიშნულება იქნება რიგის და ლენინგორის მაზრაში ოსეთის ავტონომიის ყურადღებ ეყრა.

→ „შეგარდნის" ხიბაგშვო ვანუოფოდლება. ქართულ ტანსაცმელიშო საზოგადოება „შეგარდნ"-ში გაიხსნა ბავშვების ხელოვნებისა. ბინდება ორთაოვ სკოლის ბავშვები 7 წლიდან 14 წლამდე. სწავლა სწარმოებს ორშაბათობით და ხუთშაბათობით 4 საათიდან.

→ ქართ. ხელოვნების საზოგადოებისა შიგნიდ რუსეთში დაბრუნდება 29 აგვისტოს და ვეველის ოფეისა, კოგეს, ნარეკოვს, ბოსკოვსა და პეტროგრადში. წერილების გადასაცემი უკანასკნელი დღე 29 აგვისტოა.

→ ცხინვალის ადმინისტრაციული კომიტეტი სთხოვს გზათა წარმოებულ სამინისტროს, რომ ალდგენილ ი ბნეს წესიერი საფოსტო ნაბოსლი ... ცხინვალს შუა, თუნდაც ამის ... ფოსტა-ტელეგრაფის ნაბოლ გიდ დგა საჭირო გახდეს.

→ ახალი ხაზოგადოება „ნუგეში". შეიქმნა ინტენსიური ... ... „ნუგეში", რომელის ... ...

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ფი?! გაკვირვებით ჰკითხა ირაკლიმ ერთს მათგანსა, ვინც ზურგზე იარაღს ფსწორებდა.

— რათა? თავად-აზნაური გავწყვიტოთ!—ენერგიულათ უპასუხა—რომ მაგათი ნასახიც არ იყოს!

— აკი გაწყვიტეთ?

— კიდევ აქა-იქ ჭიების�დაცოცავენ, გავწყვიტოთ...

ბავშვმა ბრძანება შეასრულა, გამოტრიალდა.

— რა ყოჩაღი მიჭია!—წარმოსთქვა ერთმა!

— იმიტომ რო ჩვენია!—უპასუხა მეორემ—აბა თავადი ყოფილიყო! ხლაზნით წამოვიდოდა! ერთ კაი სილას ვაკმევდი, მაგრამ თოფები კი მე და შენ უნდა წამოვეღო!..

დ. ვეფრეგიანელი.

ქართული „შევარდნის" დაარსების შესახებ

ბ-ნ გ. ნ—ძეს წელიწადან შეეტყვე ქართული სამუშაოთა (საგიმნასტიკო) საზოგადოების დაარსება, რომელსაც სახელად „შევარდენი" (ჩ ხურთ „Sokol") მიენიჭება, როგორც დიდ მოსწრეს ფიზიკურ კულტურისა, მე ძალიან მახარებს ყოველგვარი მისწრაფება ჩვენი ახალგაზრდობისა ამ დარგში. სავსებით ვეთანხმები ბ-ნ გ. ნ—ძეს აზრს, რომ გიმნასტიკა დიდ საპატიოებას წარმოადგენს, მაგრამ ჩემის მტკიცე რწმენით, რომელიც სხვა და სხვა მეთოდების შესწავლაზე არის დამყარებული, ეგრედ წოდებული „შევარდნული" მუშაითობა არაფერ სარგებლობას არ მოუტანს ჩვენს ერს. პირიქით, იგი მავნებელი დამახინჯებელია მოზარდის ნორჩი სხეულისთვის. ბ-ნი გ. ნ—ძე სცდება, როცა ამტკიცებს—„შევარდნული მუშაითობა მთელ სოფლოში განთქმულია". — მსოფლიოფერი ვერ ცელია, ვიდრე ეს ჰგონია ბ-ნ გ. ნ—ძეს და შევარდნული მუშაითობა არსადაც არ არის განთქმული, გარდა ავსტრიის სლოვანებში და რუსეთში, ისიც არა თავისი ვარგისობით, არამედ როგორც ერთგვარი პანსლავისტური სიდადარეობის ნიშნით. ბევრ ქვეყნებში იგი მთლად მიტოგას უვარგისობის გამ, სხვებიც აუცილებლად ამავე გზას დაადგებიან. შვეიცარიაში, ნორვეგიაში, დანიაში, ინგლისში, ბელგიეთში, ფინლიანდიაში, ხამერიკაში, პორტუგალიაში ოფიციალურად მთავრობის მიერ მიღებულ იქმნა სასწავლებლებში შვედურ გიმნასტიკის (მუშაითის) მეთოდი, რომელიც მთლად შეტანილ-ულად არის შეადგენილი და საფუძვლათ უდგას ანატომიის, ფიზიოლოგიის და ჰიგიენის ცოდნა. შვედური გიმნასტიკის მასწავლებელი ზედმიწევნით სწავლობს ყველა ამ საგნებს სამი წლის განმავლობაში უმაღლეს გიმნასტიკურ ინსტიტუტში. ამ გვარი ცოდნით ვერც ერთი „შევარდნის" გიმნაზიორეი ვერ დაიკვეხებს. მცოდნეთ მათში ითვლება საუკეთესო „ჯამაანი".

ა. მანსვეტაშვილი.

კორესპონდენცია

სად. ნარრის წყალი

წნორის წყალზე ბუშობა ქაზიყის კავშირი, ისიც სცვლის პურზე ბარილს. ადე მოსდის წითელ ვეარდიას საქონელი, მარილი ზაქარი, ფართალი და სხვა და პურზე სცვლის. ახლა ჯარის საჭიროებისთვის გროვდება პური, ქერი, თივა საქონელზე გაცვლით და სხვა. ადე ზოდიას ჩარჩები რომელნიც ყოველივეს ეძებრებენ. პურის ფასი ამ სამი კვირის წინეთ ცხრა თუმანი არ წყვეიდოდა. ახლა კი შეტად გაძვირებულია. პურის ფქვილის, ხორბლის გამოტანა მარტო ბაგეთ შეიძლება, და რადგან გასასყიდელი ფულთის რაოდენობაა მისაღებად, ამიტომ ეს ამოდენა ოჯახის ხალხი რიგს ბოელის და საფეურზე ათევს საბ-ოთხ დღეს.

წნორის წყალზე დიდძალი საზამთრო და ხილი შემოდის ზაქათალის ოლქიდან, სოფელ კობახჩიჯიდან და ბელაქნიდან, ასი საზამთრო ადეს იყიდება 300—600 მანეთიანდე. ბსალი 20—25 მანეთამდე ფუთი. მაგრამ ამ-ვე ფუქდება, რადგან ვაგონებს არ იძლევიან. თუ ვინმე გაბედნიერდა რომ შეალიზე შუამავლის საშუალებით და ვაგონი დატვირთა, ეს სხვა ანგარიშია. ვაგონი ღირს, ჩქარი სამგზავრო მატარებლით 850 მან. ნელით 350 მან. ბაგეთ ფუთი ხუთი მანეთი და ზედმეტი ხარჯი პირდაპირი და არა პირდაპირი გადასახადი სხვა არის. ეი საფა და როგორ ძვირდება ყველაფერი.

მოგეხსენებათ, რომ ზაქათალის ოლქი ბოლო ფაქტიურად ადერბეიჯანის საბეფლობელოშია, იქაური მთავრობა აკრძალავს ყოველგვარ სურსათ-სანოვაგის გამოტანა საქართველოში, ხილისა და საზამთრო ნესვის გატანის ნება მიუცია, და ფეკვებიც დიდძალ ხილს ეზიდებიან ჩვენს ქალაქში, რამაც ადგილობრივი ხილის ფასი დასცა სამაგიეროთ საქართველოდან ყველაფრის შეტანა შეიძლება ზაქათლის ოლქში. როგორც ჭარნახუნისა, ისე ფართლის, ზაქრისა, რკინისა, და ნამეტნავათ თამბაქოსი, რომელიც როგორც ლაგოდეხის (ბადმა ზხრის) რაიონში, ისე ქიზიყში მრავალია, მილიონების ფასისაა, თამბაქოს გაყიდვა საერთოდ აკრძალულია როგორც ქიზიყიდან, ისე ბადმა ზხრიდან რკინის გზით და რკინის გზა არა ღებულობს ერთ გირვანქა თამბაქოსაც, (ბაზარებს კი ფუთობით გაქვთ თან ვაგონში) მაგრამ ურმები და ფურგუნებით მრავალად მიეზიდებიან ზაქათალის ოლქით ადერბეიჯანის საბეფლობელოსაკენ, აქამდის მეთამბაქეოთა ყველა ლაგოდეხში და ქიზიყში მაგრა იდგა, არა ჰყიდდა თამბაქოს, მაგრამ ღლეს როცა ფულიც და პურიც უჭირთ, ეხლა თვითონვე უწყობენ ხელს კონტრაბანდათ გაბაბარონ ამოდენა მილიონების თამბაქო, ადერბეიჯანისკენ. მთავრობას ნუ თუ არ შეეძლო მეთეთხედობით დაეკმაყოფილებინა გაბარული მეთამბაქეოები ფულით, მეორე ეს თამბაქო გადაეცვალა პურზე ადერბეიჯანელებზე და მეთამბაქეოები დაეკმაყოფილებინა? ეს ეს ... ? პურზე ადერბეიჯანელებს, თამბაქოც გაუცვალოს და მით შეიძინოს პური, ჯარისთვისაც და ჯამაათისთვისაც!.. მაგრამ, რა ვიცი, როგორ უბრალოდ ... მთავრობას ყველაფერი? იგი მაშინ იწყებს საქმეს, როცა გასაკეთებელი ... , და ... „გაფუჭეთებით" ... , ...